

Ktieb tal-Ġild
Miktub bil-Lhudi
Wieħed fost hafna kotba
Tar-Rħieb Esseni
Li għexu fi żmien Gesù Kristu
li nsabu dal-ahħar
Il-Palestina.

It-Tielet Sena

OTTUBRU - DICEMBRU, 1957

Għadd 4

"Super Muros Tuos Jerusalem, Constitui Custodes"

LEHEN L-ART IMQADDSA

QARI
LI JOHROĠ KULL TLIET XHUR
MILL-KUMMISSARJAT TAL-QABAR TA' KRISTU
F'MALTA

L-OPRA PIJA TAL-QABAR TA' KRISTU

X'inhi:

L-Opra Pija tal-Qabar ta' Kristu hi Xirka ta' msehbin li, bi hsieb wiehed ta' talb u ta' ghajnuna ta' flus, jifhmu jghinu lill-Miss'unarji Frangiskani ta' l-Art Imqaddsa ghall-harsien u kisba tas-Santwarji tal-Fidwa taghna, kif ukoll ghat-tixrid u z-zamma tal-Fidi Kattolika qalb il-Lhud, il-Misilmin u x-Xizmatiçi tal-Lvant.

Kif u meta nholqot.

Inholqot, nistghu nghidu, mill-bidu tal-Knisja, ghax nafu, li xi whud mill-Appostli gabru u wasslu flus lill-insara ta' Gerasalemm. Imma f'sura ta' xirka giet imsawra biss f'nofs is-seklu XIX bill-hidma tal-Patrijiet Kummissarji ta-Terra Santa u giet imwettqa mill-Papa Ljun XIII, li ghanija bi kbir gid tar-ruh, fis-sena 1894.

Ghan ewieni taghha hu, li:

a) tghin bit-talb, bil-flus u bil-hidma ghaż-zamma, ghall-kisba u ghall-harsien tas-Santwarji Mqaddsa;

b) tahdem kemm tista' ghaż-xandir tal-Fidi Kattolka qalb l-Infidili, ghat-tixrid taç-çiviltà, ghat-twaqqif ta' opri ta' beneficenza u ghall-ghaqda bejn l-Insara.;

ç) tghaqqad Xirka qawwija ghal dan il-ghan qaddis minn ghadd kbir ta' nsara "ta' rieda tajba", li jghinu lill-Missjunarji Frangiskani, li minn 7 sekli ilhom jaħdmu fl-Art Imqaddsa.

L-Imsehbin.

Imsehbin fl-"Opra Pija" huma dawk li taw isimhom lill-P. Kummissarju tat-Terra Santa flimkien ma' ghajnuna ta' flus ghall-htigijiet materjali tas-Santwarji Mqaddsa.

Il-kitba fl-Opra Pija tista' ssir, jew ghal sena biss, u l-hlas ikun ta' xelin (1/-), jew ghal dejjem, perpetwu, u l-hlas hu ta' lira sterlina (£1).

Jistghu jinkitbu wkoll il-mejtn.

Zelaturi u Zelatrici.

Huma l-irgiel jew nisa mqabbdin mill-P. Kummissarju sabiex ixerrdu fost l-insara l-Opra Pija, ifehmulhom x'inhi, jiktubhom fiha, jigbru l-offerti u, flimkien ma' l-ismijiet, jaħsbu jibghatuhom lill-P. Kummissarju tat-Terra Santa.

Cid tar-ruh moghti mill-Papiet lill-Opra Pija tal-Qabar ta' Kristu lil kull Imsieħeb.

1. Sehem mill-Quddies kollu, mit-talb, sawm, penitenzi, tghakkis, pelegrinagği u ghamil iehor ta' hniena li jsir fis-Santwarji ta' l-Art Imqaddsa. (Il-Papa Piju, VI, f'Lulju 1778).

2. Indulgenza Plenarja fil-Milied, fil-Ghid il-Kbir u fil-hin tal-mewt.

3. Indulgenzi oħra Parzjali huma mgħotija ghal kull nhar ta' Gimgha.

4. Lill-Isqfijiet u lill-Qassisin li jħabirku ghall-Opra Pija hi mogħtija s-setgha li jbieterku l-Kurçifissi bi-ghoti ta' l-Indulgenzi tal-Via Sagra u l-Kurdun ta' San Frangisk. (Ljun XIII, 26 ta' Gunju 1894).

5. Aqtar minn 30,000 quddiesa fis-sena jqaddsu l-Patrijiet Missjunarji tat-Terra Santa ghal dawk miktubin fl-Opra Pija tal-Qabar ta' Kristu.

Liz-Zelaturi u z-Zelatrici.

Indulgenza Plenarja speçjali fl-Ist-rina u nhar Santa Marija. (Papa Ljun XIII, 26 ta' Gunju 1894).

LEHEN L-ART IMQADDSA

QARI
MAHRUĠ MILL-KUMMISSARJAT
TAL-QABAR TA' KRISTU
F'MALTA

It-Tielet Sena

OTTUBRU - DIĠEMBRU, 1957

Ghadd 4

X'FIH DAN IL-GĦADD

Kewkbet is-Sliema (Id-Direzzjoni) 98

L-EWWEL TAQSIMA — DAWL

Il-Kotba Mqaddsa (P. Serafin M. Zarb, O.P.) 99
Tieg ta' l-Gharab Misilmin (Fra Elija, O.F.M.) 101
Ghasir il-Gheneb (Fra Mosè, O.F.M.) 104
Il-Kotba ta' Qumran (Abu Dib) 106
Min kien Muhammed (Abu Ghabdallah) 108

IT-TIENI TAQSIMA — IMĦABBA

Elghazar ix-Xih (P.P. Saydon) 112
Twelid u Maghmudija f'Ċipru (P. Ubertinu Berti, O.F.M.) 114
Dak kien żmien 115
Mawra sa Betlehem (Pawlu) 116
Oqbra, Ghadam, u Mejtin (Elsie) 119
Li ma kienux il-Frangiskani (Fra Mikiel) 121
Neriku t-Tieni Sultan ta' Ċipru (P. Marjanu Vella, O.F.M.) 122
Il-Ghalqa tal-Ħommos (Hanna l-Malti) 125

MINN HAWN U MINN HEMM

Ahbarijiet ta' Barra 126
Kifs il-Qamar fis-Salt (Hanna l-Malti) 128

Direzzjoni: W. R. P. Nikola Magro, O.F.M., Kummissarju tat-Terra Santa.

Amministrazzjoni: R. P. Valentin Cardona, O.F.M., Viċi Kummissarju.

Kummisserija tat-Terra Santa, Kunvent ta' Giezu, Il-Belt.

KEWK BET IS-SLIEMA

Il-baħar jagħrar f'taqliba harxa. Hsejjes ta' tgargir fil-bghid u textix u damdim fil-qrib. Il-ġifen joghla mal-mewġ, u jitrieghed u jixxengel. Dlan magħqud, għax is-sema mghotti bi shab oħxon. Drabi tleħħ berqa u żid il-biza', għax turi għal hin wiehed il-waħx tal-idwar. Imsejken ġifen! Imsejkna baħħara!

Uħud sikru għal bil-ghan, (biex jinsew fejn huma u fiex jinsabu. Oħ-rajn jillewemu biex johonqu l-biza' u jtaffu d-dwejjaq. Ftit bagħhu siebra iduru mal-ġifen, isewwu fejn isibu l-ħsara; imhejtin għall-gharqa u l-mewt imma jittamaw u jixtiequ d-dawl u s-seħa.

Fl-aħħar is-shab inferaq, u minn ġewwa l-ferqa deher l-ikħal tas-smew-wiet. Fuq l-ikħal deherat tiddi l-kewkba tas-Sliema. Isaw, ja baħħara! Hemm hija l-Kewkba! Haddmu t-tmunijiet! Dawwru l-ġifen u suquh lejn il-marsa ta' ħelsienkom

Hekk kienet id-dinja, mgharra fost il-waħx u t-taħwid ta' bosta Pagani, inkabbirin u moqżieža, min-naħa l-waħda, u tal-ftit Lhud, xaqqarin u ras-hom jiebsa, min-naħa l-oħra. Hadd, ghajr xi bniedem sieber 'l hawn u 'l hemm, ma kien jaf x'inhu jagħmel. Taqriq u qtil; serq u žena. Id-dawl mirgun mid-dlan. Il-ġid magħlub mid-deni. Hekk kienet il-qagħda meta deher fid-dinja Gesù.

Imma l-Kewkba tas-Sliema iddiet fuq Betlehem. Il-bniedem ra d-dawl fost id-dlamijiet. Bħal ma l-kewkba tal-baħar turi b'dijjietha liema naħa tinsab is-Sliema, hekk Gesù, bi kliemu, wera x'kienet it-triq tas-sewwa. "Ja għażzenin il-moħħ u tqal il-fehma," qal lil bniedem: "kemm sa ddumu mghawma fil-qerq tagħkom? Kelli niġi jien biex infehemkom il-ħal tagħkom, li kien messkom ilkom li rajtuh b'għajnejkom? Id-dinja ma hiex qagħad għal ulied Adam. Il-hajja fuq l-art hija bħal fallakka fuq xmara, li mill-qatt tghaddi għad-dejjem, li mill-hin waqti tghaddi għall-eternità. Issieħbu mela m'Alla, għax ma hemmx triq oħra biex taqtgħu x-xewqa tagħkom. Aghmlu l-ġid lil kull maħluq. Għinu 'l Alla li jseddaq ħulqienietu. Għożżu 'l kollox u lil kull hadd, biex tixhdu li intom ulied Missier-hom tas-sema, li għal kollox u kull hadd italla' x-xemx u jniżżel ix-xita."

Mela, s-Sliem għalik, ja Gesù Tarbija! Is-Sliem għalik, ja kewkba li tlajt minn Betlehem. Fid-dawl tiegħek irridu nimxu. Għalik id-dinja ma jkollhiex ghajr xewk, għax il-ward thallih għall-ulied tagħha. Wara hajja qasira ta' tghajjir u moħqrija tmut imsallab fuq salib. Tgħattik għal ftit żmien is-shaba sewda tal-mewt, imma minn warajha targa toħroġ bi glorja u sebħ wisq aqwa minn ta' qabel. Ibla' fil-ġholi, ja Gesù, ja Kewkba tas-Sliema, li għaliha ma hemmx għibien! Xerred fuqna id-dija tiegħek! Urina t-triq tas-saħħa fost il-hemm u l-egħzieb ta' din il-hajja. Ilqa' lil ruhna fi ħdanek, meta toħroġ minn dal-ġisem tal-mewt. Għax int it-tama u s-sebħ tagħna f'din id-dinja tal-hemm.

Ja Gesù, Kewkba ta' Betlehem, — Li bid-dija mqaddsa tiegħek, Gejt urejtna t-triq tas-tas-sewwa, — Deh, fis-sema ħudna miegħek!

ID-DIREZZJONI.